

Endringer i økonomiske opplegget for 2027 – (2025).

Alstahaug.

Anslag på frie inntekter i Øp-perioden etter Støre-regjeringens tilleggsprop.

Frie inntekter i Øp-perioden.

	2021	2022	2023	2024	2025
Skatt på inntekt og formue	204 818 000	212 148 000	212 109 000	211 102 000	209 925 000
Netto inntektsutjevning	32 646 000	33 868 000	34 027 000	33 582 000	33 578 000
Rammetilskudd*	229 870 000	230 936 000	232 789 000	235 144 000	238 736 000
Sum frie inntekter	467 334 000	476 952 000	478 906 000	479 828 000	482 239 000

* Forutsatt 4,3 mill. kr. i skjønnsmidler – barnevern.

Økning i frie inntekter årlig i Øp-perioden er lagt inn som tiltak – kr. 2 928 000.

Økt realvekst og oppgaveendringer/korreksjoner.

Regjeringen Støre foreslår en økning i kommunenes frie inntekter med 2,0 mrd. kroner sammenlignet med forslaget fra regjeringen Solberg. Økningen er innarbeidet i rammetilskuddet og fordelt etter samlet kostnadsnøkkel i utgiftsutjevningen.

a) Kompensasjon for redusert maksimalpris for foreldrebetaling i barnehagene

Rammetilskuddet i 2022 økes med 314,9 mill. kroner for å kompensere kommunene for inntektsbortfallet som følge av lavere maksimalpris. KS har i prognosemodellen lagt til grunn at denne kompensasjonen vil fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Maksimalsatsen for foreldrebetaling i barnehagene foreslås fastsatt til kroner 3 050 fra 1. august 2022, hvilket er 265 kroner lavere enn foreslått i forrige regjeringens budsjettopplegg. Satsen på kroner 3 050 tilsvarer forøvrig omlag maksimalprisen som ble innført av regjeringen Stoltenberg i 2005 (kroner 1 750) oppjustert med kommunal lønns- og prisvekst i perioden 2005 - 2022.

b) Redusert pensjonspåslag til private barnehager.

Det foreslås at pensjonspåslaget i tilskuddet til private barnehager nedjusteres til 10 prosent av lønnsutgiftene fra 2022, hvilket er 1 prosentpoeng lavere enn foreslått i statsbudsjettet som ble lagt fram 12. oktober. Det foreslås samtidig opprettet en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at barnehager med mindre økonomisk handlingsrom får noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet. Private barnehager som har inngått pensjonsavtale før 1. januar 2019 og har høyere pensjonsutgifter enn de får dekket gjennom pensjonspåslaget, har fortsatt etter søknad rett til å få dekket sine pensjonsutgifter oppad begrenset til kommunens egne pensjonsutgifter.

Endringsforslagene i tilleggsnummeret forventes å gi en samlet reduksjon i de kommunale tilskuddene til private barnehager med 168,9 mill. kroner, og rammetilskuddet for 2022 er derfor redusert med tilsvarende beløp. KS har i

prognosemodellen lagt til grunn at denne kompensasjonen vil fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

c) Reversering av forslaget om en ekstra time i naturfag på ungdomstrinnet

Regjeringen Støre varsler at den vil styrke praktisk læring i skolen, og begynne med en ungdomsskolereform som skal gi elevene i ungdomsskolen mer praktisk læring og forberede dem til både yrkesfaglige og studieforberevende videregående opplæring. Som følge av dette foreslås det ikke å utvide timetallet på ungdomstrinnet med en ekstra naturfagtime fra skoleåret 2022–2023, slik det var foreslått fra forrige regjering. Kompensasjonen i kommunenes rammetilskudd for 2022, 99,8 mill. kroner, til ekstra naturfagtime er derfor også reversert d) Takst for rh-immunisering

Rammetilskuddet er oppjustert med 1 mill. kroner som følge av at oppgaven med rh-immunisering flyttes fra spesialisthelsetjenesten til fastlegene og jordmødrene i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Endringer i skatte og avgiftsopplegget

Skatteinntekter:

I tilleggsnummeret foreslås flere endringer i skatteregelverk og skattesatser som påvirker kommunenes skatteinntekter. Samlet anslås endringene å øke skatteinntektene for kommunene i 2022 med 2,5 mrd. kroner. Nytt skatteanslag for kommunene samlet i 2022 blir etter dette 190,817 mrd. kroner.

Rammetilskudd:

Økte skatteinntekter som følge av endringer i skatteopplegget skal samlet sett ikke føre til økning i kommunenes frie inntekter, og rammetilskuddet må som følge av dette nedjusteres tilsvarende økningen i skatteanslaget på 2,5 mrd. kroner.

Hvordan reduksjonen i rammetilskuddet med 2,5 mrd. kroner skal fordeles framkommer ikke eksplisitt av tilleggsnummeret, og KS ser i alle fall 2 muligheter basert på hvordan dette er gjort i tilsvarende situasjoner i tidligere år:

- 1) Fordeling med et likt beløp per innbygger
- 2) Fordeling med utgangspunkt i kommunens skatteinntekter per innbygger etter inntektsutjevning i siste skatteår (2020)

I og med at nedtrekket er en direkte følge av endringer i regelverk og satser, og ikke en kompensasjon/trekk for uforutsett mindre-/merskattevekst som følge av eksterne hendelser har KS i prognosemodellen valgt å fordele reduksjonen i rammetilskuddet med et likt beløp per innbygger. Denne fordelingsnøkkelen er imidlertid usikker, og det kan ikke ses bort fra at departementet vil legge en annen tilnærming til grunn i den endelige fordelingen av nedtrekket i rammetilskuddet.

Nytt element i rammetilskuddet - tilskudd per kommunal grunnskole

a) Regjeringen Støre foreslår at det innføres et nytt tilskuddselement i rammetilskuddet med 500 000 kroner per kommunale grunnskole. Tilskuddsfordeling skjer på basis av tall for skoleåret 2021/2022. KS har ikke tall for skoleåret 2021/2022 og har derfor i prognosemodellen måttet benytte tall for skoleåret 2020/21 som er publisert hos SSB (<https://www.ssb.no/statbank/table/11971>). Kommuner som har hatt endring i antall kommunale skoler i skoleåret 2021/22 må derfor korrigere anslaget som fremkommer i prognosemodellen for dette.

b) Tilskudd per grunnskole skal ikke øke kommunerammen, og må derfor motsvares av en tilsvarende samlet reduksjon i innbyggertilskuddet. Med 2 500 grunnskoler blir samlet ramme for det nye tilskuddet per grunnskole på 1,25 mrd. kroner, totalt må tilskuddet per innbygger reduseres med kroner 231,40.

Barnevernsreformen

I tilleggnummeret til statsbudsjettet fremgår det at er avdekket enkelte feil i grunnlagsdataene som lå til grunn for den særskilte fordelingen av kompensasjonen til kommunene for ansvarsovertaking i barnevernet i regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett. Årsaken er i hovedsak at utgifter i en del interkommunale samarbeid i noen tilfeller har blitt henført vertskommunen for samarbeidet og ikke omsorgskommunen.

Det presiseres at feilene vil bli rettet opp og en korrigert særskilt fordeling av halve kompensasjonen til kommunene vil bli lagt til grunn for utbetalinger av rammetilskudd i 2022. KS er ikke kjent med hva slike korreksjonen vil innebære for den enkelte kommune, og har følgelig heller ikke kunnet innarbeide slike endringer ved denne oppdateringen av prognosemodellen

Endring i arbeidsgiveravgiftssone

Det varsles at arbeidsgiveravgiftssone vil bli endret for ytterligere 3 kommuner (Kvitsøy, Utsira og Molde (gjelder tidligere Midsund)) fra 2022. For Kvitsøy og Utsira innebærer omleggingen at kommunene går fra arbeidsgiveravgiftssone II til arbeidsgiveravgiftssone Ia, mens for Moldes vedkommende flyttes tidligere Midsund fra sone Ia til sone II.

Den enkelte kommune som får endret avgiftssats i 2022, får full kompensasjon eller trekk i rammetilskuddet i 2022, basert på hvordan avgiftsendringen slår ut. Dette skjer gjennom en særskilt fordeling (tabell C) i innbyggertilskuddet. Nytt avgiftsnivå fases deretter inn ved at kompensasjon eller trekk trappes ned over seks år.

Kompensasjon/trekk for Utsira, Kvitsøy og Midsund er, på samme måte som for de 11 kommunene hvor det ble varslet endring i arbeidsgiveravgiftssone i regjeringen Solbergs budsjettforslag, innarbeidet i linje 8 i Rskudd arket, jf. linje 51 i arkfanen Bregn.

Covid-19

Det er ingen forslag om bevilgninger til kompensasjon for merutgifter og inntektsbortfall som følge av pandemien i 2022.

I tilleggnummeret er det imidlertid et avsnitt om Koronapandemien – prinsipper for kompensasjon til kommunesektoren:

"Arbeidsgruppen som kartlegger kommunesektorens merutgifter og inntektsbortfall som følge av koronapandemien i 2021 vil levere sin sluttrapport for 2021 innen 1. april 2022. Regjeringen legger, i tråd med etablert praksis, opp til at kommunesektoren kompenseres samlet for de direkte virkningene av pandemien. Kompensasjonen for 2021 vil bygge på arbeidsgruppens sluttrapport"

Endringer i økonomiplanperioden 2023 - 2025

Endringene i tilleggsnummeret i 2022 som er omtalt ovenfor er videreført i økonomiplanperioden.

I tilleggsnummeret varsles det også at overgangsperioden for kompensasjon for ansvarsovertaking i barnevernet vil forlenges med ett år, slik at halvparten av kompensasjonen for barnevernsreformen gis en særskilt fordeling t.o.m. 2024.

Oppdatert prognosemodell bygger for øvrig på prognosemodellen som ble utarbeidet etter at regjeringen Solberg la fram sitt forslag statsbudsjettet for 2022.

Øremerkede tilskudd.

Øremerkede tilskudd er ikke en del av kommunenes frie inntekter, og tilskudd gjennom disse ordningene kommer derfor i tillegg til anslagene for frie inntekter i prognosemodellen. I tilleggsnummeret gjøres det imidlertid en del endringer i de øremerkede tilskuddene, og nedenfor kommenteres kort noen av disse endringene..

- **Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester (kap. 575 pst 60)** . Regjeringen Solbergs forslag om å øke innslagspunktet i ordningen med kroner 50 000 utover lønnsvekst trekkes tilbake, og det fremmes i stedet forslag om at innslagspunktet kun justeres for lønnsveksten. Innslagspunkt for tilskuddet som utbetales i 2022 blir dermed kroner 1 470 000.
- **Bredbåndsutbygging (kap. 541 post 60)**. Bevilgningen avsatt til tilskudd til bredbåndsutbygging i geografiske områder hvor det ikke er tilstrekkelig kommersielt grunnlag for investeringer foreslås økt med 100 mill. kroner til 304,6 mill. kroner i 2022. Ordningen forvaltes av fylkeskommunene.
- **Tilskudd til inkludering av barn og unge (kap. 846 post 61)**. I regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett var det avsatt 257 mill. kroner for å starte en nasjonal utrulling av fritidskortet fra høsten 2022. I tilleggsnummeret foreslår ny regjering at prøveprosjektet avsluttes som planlagt 1. juli 2022, uten at det legges opp til en påfølgende nasjonal utrulling fritidskortet høsten 2022. Bevilgning til formålet er som en konsekvens av dette redusert med 257 mill. kroner.

Regjeringen Støre legger i stedet opp å prioriterer andre, mer målrettede tiltak enn en nasjonal fritidskortordning for å sikre at fritidsaktiviteter er tilgjengelig for alle barn. Tilskuddsordningen som legger til rette for at alle barn og unge skal ha mulighet til mestring og samfunnsdeltakelse foreslås styrket med 50 mill. kroner i 2022 (i tillegg bevilgning som lå i opprinnelig forslag til statsbudsjett for 2022).

- **Psykisk helse, rus og vold – kommunale tjenester (kap. 765 post 60)**. Det foreslås å øke bevilgningen til pilotering av lavterskeltilbud for barn og unge med psykiske plager og begynnende rusmiddelproblemer med 5 mill. kroner. Det vil gi rom for at om lag fem ekstra kommuner kan delta i Piloten. I tillegg foreslås det ytterligere 40 mill. kroner til etablering av flere tværfaglige og oppsøkende FACT

ung-, ACT- og FACT-team for barn, unge og voksne med langvarige og sammensatte behov.

- **Allmennlegetjenester (kap 762 post 63).** Bevilgningen til avtaler for allmennleger i spesialisering (ALIS-avtaler) foreslås styrket med nye 50 mill. kroner. Økningen vil gi rom for at flere ALIS-avtaler kan inngås og mer tilskudd til kommuner med de største rekrutteringsutfordringene.

Rekrutteringsutfordringene i fastlegeordningen, særlig i distriktene, er blant annet knyttet til vaktbelastningen i legevakt. For å redusere bemanningsutfordringene på kort sikt foreslås det å etablere en tilskuddsordning på 50 mill. kroner rettet mot kommunene med de største rekrutteringsutfordringene. Dette gjelder særlig kommuner der avstander mv. gjør det mindre aktuelt med interkommunale samarbeid.

I tillegg er enkelte mindre bevilgninger på denne posten flyttet til andre kapitler og poster.

- **Tilskudd til flom og skredsikring (Kap. 1820 post 60).** Bevilgningen foreslås økt med 28 mill. kroner, og vil bidra til å øke gjennomføringstakten og forsere sikringstiltak i kommunene samt sette flere kommuner i stand til å håndtere flom- og skredrisiko.
- **Utprøving av bygdevekstavtaler (ny) (kap. 553 post 66).** Deler av Distrikts-Norge har befolkningsnedgang, svak sysselsetting og et tynt næringsgrunnlag, som kan gi svakere forutsetninger for nødvendig omstilling. For å møte utfordringene som disse områdene står overfor, foreslår regjeringen å avsette 10 mill. kroner i 2022 for gjennomføre en pilot med bygdevekstavtaler. I tillegg nummeret fremheves det at dette skal være et mulig nytt distriktpolitisk virkemiddel for utvikling, vekst og langsiktige rammer som fremmer næringsliv og bosetting i Distrikts-Norge.
- **Områdesatsing i byer (Kap. 590 post 65).** Regjeringen Støre vil forsterke og utvide områdesatsingene i de store byene, og foreslår å øke bevilgningen med 20 mill. kroner. Økningen skal bidra til å utjevne forskjeller i levekår og bidra til sosial mobilitet i levekårsutsatte områder, og skal gå til å styrke områdesatsing i Oslo og Bergen, og til oppstart av områdesatsing i Trondheim.
- **Tilskudd til byområder (Kap. 1332 post 66).** Foreslås redusert med 30 mill. kroner, hvilket innebærer at det ikke bevilges midler til ordningen med tilskudd til mindre byområder som ikke er omfattet av ordningen med byvekstavtaler i 2022.